

**GYÖNGYÖSI KÖZÖS ÖNKORMÁNYZATI HIVATAL
VÁROSFEJLESZTÉSI ÉS VÁROSÜZEMELTETÉSI IGAZGATÓSÁGA
3200 GYÖNGYÖS, FŐ TÉR 13.**

Gyöngyös város 2019. évi környezetvédelmi beszámolója

A környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény 46. § (1) bekezdés e) pontja értelmében a települési önkormányzat a környezet védelme érdekében elemzi, értékeli a környezet állapotát illetékességi területén és arról szükség szerint, de legalább évente egyszer tájékoztatja a lakosságot. A környezeti elemek állapota, de különösen a levegő-tisztaság, a talaj, a felszíni és felszín alatti vizek minősége közvetlen hatással van a városlakók életminőségére, ezért a környezeti elemek állapotának figyelemmel kísérése és a környezetvédelmi beszámolók célja elsődlegesen az emberi egészség és az élővilág védelme, az arra veszélyt jelentő folyamatok időbeni felismerése, megakadályozása, a megvalósult környezetszennyezés feltárása és felszámolása.

A környezetvédelmi beszámoló az Országos Környezetvédelmi Információs Rendszer (OKIR) internetes lapján elérhető adatokat, a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Katasztrófavédelem, mint elsőfokú vízügyi hatóság, a Heves Megyei Kormányhivatal, mint területi környezet- és természetvédelmi hatóság, a Gyöngyösi Járási Hivatal, mint járási környezetvédelmi hatóság, az Észak-magyarországi Vízügyi Igazgatóság, valamint a közműszolgáltatók által megadott adatokat és információkat, továbbá a Városfejlesztési és Városüzemeltetési Igazgatóság mindennapos munkájához kapcsolódó tényeket, információkat és tapasztalatokat dolgozza fel.

1. VÍZMINŐSÉG-VÉDELEM

Az Európai Unió vízpolitikája, azaz a Víz Keretirányelv (VKI) célja, hogy a vizek mennyiségi és minőségi szempontból is „jó állapotba” kerüljenek. Ennek szellemében és érdekében került kidolgozásra a hazai Vízyűjtő Gazdálkodási Terv, ami a vizek állapotát feltáró és a jó állapot elérését megalapozó stratégiai terv.

Az 1155/2016. (III.31) Korm. határozattal elfogadott, Magyarország felülvizsgált 2015. évi vízyűjtő gazdálkodási terve a 2016-2021 időszakra vonatkozó intézkedési programot tartalmazza. A terv részeként, a Tisza részvízyűjtőn belül a 2.11 – Tarna alegység tartalmazza a Gyöngyös közigazgatási területét érintő felszíni és felszín alatti vizek jellemzőit, mennyiségi és minőségi besorolását, állapotát, védelmét célzó intézkedéseket. A vízgazdálkodási terv II. felülvizsgálatára 2019-2021. között kerül sor, melynek eredményeként Magyarország 2022-2027-re vonatkozó harmadik vízgazdálkodási terve fog elkészülni.

1.1. Felszín alatti vizek minősége

A Tarna vízyűjtő területén 39 db felszín alatti ivóvízbázis üzemel. Városunk üzemelő, sérülékeny környezeti ivóvízbázison fekszik, melynek hidrogeológiai (vízföldtani) védőidoma 2001-ben kijelölésre került. A felszín alatti víz állapota szempontjából érzékeny területeken levő települések besorolásáról szóló 27/2004. (XII. 25.) KvVM rendelet Gyöngyös közigazgatási területét fokozottan, illetve kiemelten érzékeny területnek minősíti.

A felszín alatti víz a Magyar Állam tulajdona, a vízbázis kezelője a Heves Megyei Vízmű Zrt., így – jelenlegi ismereteink szerint - az Önkormányzatra nem hárul feladat a védőidommal kapcsolatos hatósági határozat kiadásának folyamatában.

A Szurdokpart úti kommunális hulladéklerakó területe a gyöngyösi sérülékeny vízbázis „B” hidrogeológiai védőterületét érinti, a lerakó felszín alatti vízre gyakorolt hatásának nyomon követésére 2000-ben 6 db, 2004-ben további 2 monitoring kút létesült, a kutak 2006-ban kiadott vízjogi üzemeltetési engedélye a Városgondozási Zrt. nevére szól. A vízminőségről 2004-2009 között időszakra vonatkozóan évente 1-3 db elemzési eredmény áll rendelkezésünkre, a lerakó 2009 évi bezárását követően a rekultiváció megkezdéséig

nem volt mintavétel. A rekultiváció megkezdésekor, alapállapot felvételként 2012 szeptemberében, majd a rekultivált lerakó utógondozására vonatkozó előírásoknak megfelelően 2014-től negyedévente meghatározásra kerül a monitoring kutak vízminősége.

Az éves környezetvédelmi beszámolókból kutanként bemutattuk a határértéket meghaladó komponenseket és elemeztük a vízminőség változásban megfigyelhető tendenciákat. A Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Katasztrófavédelem, mint hatóság 2010-től követi a vízminőség alakulását a Városgondozási Zrt. által benyújtott jelentések alapján.

A 2019. évi és a 2020. évi első 3 vízvizsgálat eredményei azt mutatják, hogy egyetlen, nevezetesen a GYHK-2 jelű, a hulladéktestben létesült kút kivételével a monitoring kutak vizében 1-2 komponens haladja meg a megengedett határértéket. A figyelő kutakban a levegőtől elzárt hulladék bomlási folyamataiban keletkező vegyületek (pl. ammónia) jelennek meg határérték feletti koncentrációban, ami előre látható, természetes folyamat.

A határérték feletti koncentrációt illetően a környezetvédelmi hatóság sem a rekultivációs engedély kiadása során, sem a rekultiváció befejezéséről szóló jelentés elfogadásakor nem határozott meg feladatot az önkormányzat számára.

A monitoring kutak vízminőségét nyomon követve azt látjuk, hogy az elmúlt évek során a szennyezőanyag koncentrációk állandósultak, a felszín alatti víz összetétele közel állandó.

1.2 A felszín alatti vizet ért szennyezések, kármentesítési eljárások

Abasár község víztermelő kútjaiban észlelt szervesoldószer szennyezés

Az abasári víztermelő kutakban azonosított, szerves oldószerek okozta szennyezés tényfeltárása során kiderült, hogy az gyöngyösi területet is érint, így a kármentesítési eljárás keretében hozott határozatokról értesültünk, azonban az azokat megalapozó műszaki dokumentációt nem láttuk, az azóta megtett intézkedésekről nincs tudomásunk.

A környezetvédelmi hatóság kármentesítő műszaki beavatkozás elvégzésére, valamint kármentesítési monitoring végzésére kötelezte a Magyar Vagyonkezelő Zrt-t. Az erre vonatkozó határozat értelmében a kármentesítő rendszert legkésőbb 2020. szeptember 30-ig kell(ett) üzembe helyezni. A felszín alatti víz állapotának nyomon követésére 21 db monitoring kút létesül, melyek vizét negyedéves gyakorisággal kell vizsgálni a hatóság által előírt komponensekre.

A szennyezés az alábbi hrsz-ú (a Pipis-hegyen lévő) gyöngyösi ingatlanokat érinti: 0163, 0164/1, 11131, 11132, 11133, 11136, 11137/8, 11138, 0164/1.

1.3. Felszíni vizek minősége

A közigazgatási területünket érintő felszíni vízfolyásoknak – néhány belterületi patak szakasz kivételével - az Észak-magyarországi Vízügyi Igazgatóság (ÉMVIZIG) a vagyonkezelője. A közigazgatási területet érintő jelentősebb vízfolyások a Gyöngyös-Nagy-patak, Bene-patak, Toka-patak, Tarján-patak, Külső-Mérgecs és Belső-Mérgecs patak, a Csurgó-patak és Csatorna-patak Mátrafüreden.

A víztársulások megszűnését követően az önkormányzati tulajdonban lévő külterületi patak-szakaszok fenntartása átkerült az ÉMVIZIG-hez, míg egyes belterületi szakaszok fenntartása az önkormányzat kötelezettsége (bár erről az Önkormányzat nem kapott hivatalos értesítést).

Önkormányzati tulajdonú és kezelésű

felszíni vízfolyások

Helyrajzszám	Név / funkció	Terület, m ²	Megjegyzések
PATAKOK			
032/4	Toka-patak közútként nyilvántartva	9573	átminősítése folyamatban van
6255	Malom-patak	19	
6258		37	
6278/1		314	
6267	Kallóvölgy-patak	2380	
6276		3633	
6355		5134	
6497/1	Muzslavölgy-patak	1457	
6521		3576	
6735		3054	
667/1	Belső-Mérges-patak	3396	
667/2		10892	
7119	Háromforráskút-patak	610	
7135		996	
		45071	

Az ÉMVIZIG megkeresésünkre küldött beszámolójában részletes beszámolót küldött a kezelésében lévő 9 db vízrajzi állomáson történő vízszint- és vízhozam mérésekről és megadta a rögzített 2019 évi vízhozam és közép-sebesség adatokat.

A gyöngyösi felszíni vízfolyások közül a Gyöngyös-(Nagy)-patak vízminőségi jellemzőinek rendszeres mérésére kerül sor.

Az MSZ 12749:1993 szabvány a felszíni vizeket öt vízminőségi osztályba – kiváló, jó, tűrhető, szennyezett, erősen szennyezett - sorolja, az egyes osztályokat meghatározó koncentráció értékeket vízszennyező anyagokként adja meg. A felszíni folyó- és állóvizek vízminőségi határértékeit a 10/2010. (VIII.18.) VM rendelet 2. melléklete tartalmazza.

Gyöngyös-(Nagy)-patak

A mindenki számára elérhető Országos Környezetvédelmi Információs Rendszerben - OKIR - a városon átfolyó Gyöngyös-patak vízminőségére vonatkozó aktuális adatok nem találhatóak meg. A vízminőség elemzéseket a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatal Népegészségügyi Főosztály Laboratóriumi Osztály Környezetvédelmi Mérőközpontja végzi, így az eredményeket a Laboratóriumtól, mint adatgazdától megigényeltük és megkaptuk. Az eredmények kielégítőek, határértéket kismértékben meghaladó koncentrációban vannak jelen kommunális eredetű szennyezőanyagok, egyéb vízszennyező komponensek nem kerültek kimutatásra.

A felszíni vizeink minőségéről pillanatfelvételt mutatnak a környezetvédelmi beszámolók előtt megrendelésünkre végzett patakvíz elemzések.

A Gyöngyös-patak vízminőségének megrendelésünkre készített, 3 mintavételi pontra vonatkozó elemzés is azt erősíti meg, hogy az ÉNy-i városrészen a mederbe kerülő kommunális hulladékból kioldódó szerves anyagok jelenléte rontja a vízminőséget. Mindennek ellenére a patak vízminősége nagyon sokat javult az elmúlt években, a szennyvíz bevezetését jelző szennyezőanyag koncentrációk határérték alattiak, sőt a tipikusan szennyvíz jelenlétére utaló ammónia koncentráció alapján I. (kiváló) vízminőségi osztályba sorolható.

Külső-Mérges patak: a patak vízminősége a TERRA-VITA telephely alatt a 2020. októberében végzett elemzés alapján erősen szennyezett (V. osztályú), ami egyértelműen szennyvíz/szennyvíziszap bevezetés okoz-

hat. A vízelemzés eredményéről tájékoztatjuk a patakkezelő ÉMVIZIG Gyöngyösi Szakasz mérnökséget a potenciális szennyezőforrás beazonosítása céljából.

A **Belső-Mérgező-patak** a két temető között és a Déli külhatár útnál (a Vg Zrt. telephelye alatt) is II. osztályú, „jó” vízminőségi osztályba sorolható, azonban a szerves anyag tartalma alapján szennyezettnek minősül.

A **Bene-patak** vize a rendelkezésre álló adatok szerint továbbra is jó, szerves anyag tartalma alapján tűrhető, a többi komponens szempontjából kiváló minőségű.

A **Muzslavölgyi patak** vízminősége a Béke útnál kiváló, kivéve a szerves anyag tartalmat, mely alapján szennyezettnek minősül.

A **Sástó** vize szervesanyag tekintetében erősen szennyezett kategóriába került, foszfor és oldott oxigén tekintetében az É-i oldal szintén erősen szennyezett, míg a D-i oldal első osztályú, egyéb komponensek tekintetében pedig jó. Az eutrofizáció jelei egyértelműen felismerhetők az É-i oldalon.

VÍZSZENNYEZÉSEK

2019-ben és 2020-ban nem kaptunk értesítést felszíni vizeinket ért vízszennyezésről.

2. VIZIKÖZMŰVEK ÜZEMELTETÉSE

2.1 Ivóvízhálózat

Az ivóvízellátás biztosítása önkormányzati feladat, az ivóvízhálózat tulajdonosa a Gyöngyös Városi Önkormányzat, üzemeltetője a Heves Megyei Vízmű Zrt.

A városi hálózat közel 70 %-ban azbesztcement anyagú, cseréje mind állapota, mind anyaga miatt szükséges lenne. Az azbesztcement csöveken történő csőtörések száma évente 150-170 között van. A hibaelhárítást a Szolgáltató elvégzi, eközben pedig az ellátást biztosítja.

A víziközmű-szolgáltatásról szóló 2011. évi CCIX. törvény (a továbbiakban: Vksztv) értelmében a víziközművek felújítása, fejlesztése, rekonstrukciója az ellátásra kötelezett Önkormányzat feladata. A felújítások a víziközmű üzemeltetője által megfizetett használati (bérleti) díj terhére valósulnak meg, a konkrét fejlesztések és felújítások a költségvetés készítése során kerülnek meghatározásra. A rekonstrukcióra kerülő gerincszakaszok kijelölése a csőtörések száma és az adott szakasz által ellátott fogyasztók száma alapján történik.

A használati díj kizárólag a víziközmű felújítására fordítható, a felhasználásról éves beszámolót kell készíteni a felügyeletet ellátó Magyar Energetikai és Közműszabályozási Hivatal részére.

Az Innovációs és Technológiai Minisztérium felhívására 2019. februárjában a Heves Megyei Vízmű Zrt-vel konzorciumban pályázatot nyújtottunk be ivóvízvezeték rekonstrukcióra. A nyertes pályázat keretében az Aranysas utcában 280 m gerinc- és 12 db bekötővezeték cseréje, a Gyöngyöspatak utcában 426 m gerincvezeték, a Hegyalja utcában 426 m gerinc- és 36 db bekötővezeték cseréje valósult meg.

2.2 Szennyvízelvezetés és -tisztítás

Fejlesztés:

Gyöngyösön a közműves szennyvízelvezetés 100 %-os kiépítése a KEHOP-2.2.2 pályázat keretében valósul meg, a projekt befejezési határideje 2020. november 6-a volt, a határidő a COVID 19 miatt 3 hónappal automatikusan meghosszabbodik.

A projekt keretében megépült összesen 7044 fm gerinccsatorna, 385 házi bekötő vezeték és 68 db utólagos rákötés, továbbá 3 db áttemelő.

A szennyvízelvezető rendszer karbantartási munkáinak részeként a Szolgáltató 2019-ben 172 db (gerincen 142 db, bekötéseken 30 db) dugulást hárított el.

Szennyvíztisztítás

A KEHOP projekt keretében a szennyvíztisztító telep további korszerűsítése, az iszapvonal jelentős fejlesztése, a biogáz termelés mennyiségi növekedése és ezáltal a telep energetikai önállósága valósul meg, továbbá elbontásra kerültek az üzemén kívül helyezett, nagyméretű műtárgyak.

Gyöngyös Város Szennyvíztisztító Telepére beérkező és a tisztított szennyvíz 2019 évi átlagos minőségét, valamint a tisztítási hatásfokot az alábbi táblázatban foglaltuk össze:

Komponens	kémiai oxigén-igény, mg/l	biológiai oxigén-igény, mg/l	összes nitrogén, mg/l	összes foszfor, mg/l	ammónium-N, mg/l	Lebegő anyag
beérkező szennyvíz	1038	436	88,0	11,1	74,0	239
tisztított szennyvíz	65	8	15,7	1,48	6,3	13
határérték	150	25	15/25	2,0	20,0	50

A telep által 2019-ben fogadott szennyvíz átlagos mennyisége 6277 m³/nap (a telep kapacitása 11500 m³/nap).

A szennyvíztisztítás során keletkezett iszap mennyisége 2019-ben 4732 t volt, ebből helyben 457 tonnát komposztáltak, míg 3.300 t mezőgazdasági kihelyezésre került. Az előállított komposzt mennyisége 1.040 m³.

A szennyvíztisztító telep 2019. októberig 1173,99 t zöldhulladékot fogadott, melynek származása:

Átadó neve	Átvett zöldhulladék 2018-ban, t	Átvett zöldhulladék 2019-ben, t
Lakosság	838,08	549,36
ZÖFE Kft.	711,84	555,0
NHSZ Gyöngyösi Hulladékkezelő Non-profit Kft.	694,9	9,27
Városgondozási Zrt.	35,6	60,36

A KEHOP projekt keretében új zöldhulladék fogadó létesül, ahol biztosítva lesznek a hulladékgazdálkodási jogszabályokban előírt, a hulladékok átvételére vonatkozó mennyiségi és minőségi meghatározás, illetve adatrögzítés feltételei.

2.3 Nem közművel összegyűjtött háztartási szennyvíz (szippantott szennyvíz)

2019-ben Gyöngyös közigazgatási területéről összesen 2330 m³ szippantott szennyvizet fogadott a szennyvíztisztító telep.

A nem közművel összegyűjtött háztartási szennyvíz összegyűjtése és ártalmatlanításra való átadása az Önkormányzat által megszervezendő közszolgáltatás keretében történik, a közszolgáltató a Terra-Vita Kft. (Eger, Grónay u. 10.), a közszolgáltatási szerződés 2023.12.31-ig érvényes.

2.4 Csapadékvíz hálózat

A gyöngyösi csapadékvízvezető hálózat zártszelvényű rendszerből és nyílt szelvényű árokrendszerből áll, melynek részletes adatai a Geodézia Zrt. nyilvántartása szerint:

A zártrendszerű hálózatban

- gerincvezeték hossza **98.082** m
- a bekötő vezetékek hossza: 18.905 m
- bekötő vezetékek száma: 2.799 db
- aknák száma: 3507 db.

Árokrendszerben

- aszfaltburkolatú árok: 3408 fm
- betonburkolatú árok: 13.652 fm
- földmedrű árok: 28.435 fm
- kőburkolatú árok: 474 fm

Összesen: 45.969 fm

Az önkormányzati tulajdonban és üzemeltetésben lévő csapadékvízvezető rendszer teljes hossza tehát **162.965 méter**, melynek fenntartása összetett feladat. A gyöngyösi csapadékvíz hálózat üzemeltetője maga az Önkormányzat, a karbantartási feladatok és tisztántartási kötelezettségek pedig az alábbiak szerint oszlanak meg:

- a zártszelvényű hálózat és burkolt árokrendszer iszapfogó műtárgyainak karbantartását szerződés alapján a Heves Megyei Vízmű Zrt. végzi. A karbantartási munkák jellemzően hibaelhárításra korlátozódnak, a Hivatal vagy a Vízmű által feltárt, valamint ellenőrzött, szakmailag indokolt lakossági bejelentések alapján történnek, a költségvetésben jóváhagyott előirányzat mértékéig,
- a burkolt és földmedrű árkok vízvezető képességet fenntartó tisztántartása az ingatlan tulajdonos feladata, de az áttereszek tisztítását szükség esetén a Vízmű végzi
- a beépítetlen ingatlanok mentén lévő árkok tisztántartása a közhasznú munkavégzés keretében valósul meg, ha van rá humán erőforrás, ellenkező esetben külső vállalkozót bízunk meg.

A karbantartási keretből jellemzően az akut és balesetveszélyes hibák, illetve üzemzavarok elhárítására van lehetőség. A keret nem teszi lehetővé a zárt rendszer szakmailag indokolt, 2-3 évenkénti tervszerű mosatását, ami a vezeték károsodásának időben történő észlelését, illetve a nagyobb dugulások megelőzését biztosítaná.

A leggyakrabban előforduló karbantartási munkák

- csapadékvíznyelők és –aknák rácsainak és fedlapjainak szintbe emelése, cseréje, javítása, pótlása
- csapadékvíz aknák javítása
- hálózatmosás, duguláselhárítás
- hálózati hibák feltárása érdekében kamerázás.

A csapadékvíz nyelők és iszapfogók takarítása nem képezi a csapadékvíz karbantartási szerződés részét, ezt a kizárólag kézi munkával megvalósítható munkafázist 2019-től már egyre kevésbé sikerült a közmunka keretében megoldani, ezért külső vállalkozót bízunk meg ennek a munkafolyamatnak az ellátására. A nyelők takarítása kiemelt fontosságú, mivel a hálózaton jelentkező dugulást nem lehet elhárítani, ha a földdel és szeméttel telt nyelőbe nem helyezhető be a mosófej.

2019-ben nem volt olyan nagyintenzitású eső, ami jelentősebb elöntéseket okozott volna.

2019-ben a déli városrész csapadékvízvezető rendszerének részeként a Gyár, Halászi és Temesvári utcákban épült meg a vízvezetés.

A nyíltszelvényű árkok tisztántartási kötelezettségnek sok ingatlantulajdonos nem tesz eleget, ami a szomszédos, és különösen az árokrendszer folyásirány szerinti utolsó ingatlanok állagát veszélyezteti. A helyi médiában rendszeresen adunk részletes tájékoztatást a csapadékvíz kártételeinek megelőzését szolgáló, csapadékvízvezető rendszer tisztántartásával kapcsolatos feladatokról és kötelezettségekről.

3. TERMÉSZETVÉDELEM

Az elsőfokú természetvédelmi hatóság tájékoztatása értelmében 2019-ben Gyöngyös közigazgatási területéről természetvédelemmel kapcsolatos panaszbejelentés nem érkezett.

A természetvédelmi területek fenntartójától, a Bükki Nemzeti Park Igazgatóságtól (BNPI) tájékoztatáskérő levelünkre nem érkezett válasz.

A környezetvédelmi program 2020-2021 évre szóló feladattervében az került megfogalmazásra, hogy a kivágott fák pótlásán kívül évente további minimum 50 db fa ültetése szolgálja a levegőminőség javítását, az élhetőbb környezet megteremtését, a por és zaj elleni védelmet. A 2019-ben a 103 db kivágott fával (65 db a szennyvíztisztító telepen) szemben 39 db került elültetésre, 2020-ban 43 db fa került kivágásra és 110 db fa ültetésére kerül sor, ebből 65 db a szennyvíztisztító telepen kivágott fákért esedékes pótlás.

A fák az egyre hangsúlyosabb éghajlatváltozással járó extrém meleg időszakokhoz való alkalmazkodást segítik elő, a túlélés fontos „eszközei”, árnyékoló hatásukból adódóan kulcsfontosságuk van a tartós kánikula elviselhetővé tételében, az életminőség javításában.

4. LEVEGŐTISZTASÁG-VÉDELEM

Az Országos Légszennyezettségi Hálózat rendszeres mérései 2 mintavételi hely üzemeltetésére adnak lehetőséget: a Visonta Úti Óvoda és a Fecske Úti Óvoda fogadta be a mintavevőket.

Az OLM mérések két légszennyező komponens - a kéndioxid és nitrogén oxid – koncentrációjának meghatározására vonatkoznak. A 2019. évi vizsgálatok eredményei alapján SO₂-ra vonatkozóan kiváló, nitrogén-oxidok tekintetében pedig jó, összesítésben jó minőségű a város levegője ennek a 2 vizsgált komponensnek a tekintetében.

Gyöngyös Város Képviselő-testülete összehangolja a környezetvédelméről szóló 15/2000. (V.22.) önkormányzati rendeletét a környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény azon előírásával, melynek értelmében 2020. január 1-jétől tilos a kerti hulladékok égetése, az önkormányzatok ettől eltérő rendelkezésére vonatkozó felhatalmazás megszűnik.

Az emberi egészség védelme érdekében hozott intézkedés a lakossági növényi hulladék kezelésében nem okoz problémát, mivel a közszolgáltatás keretében megvalósult kétheti zöldgyűjtési gyakoriság biztosítja a lakossági zöldhulladék teljes mennyiségének a begyűjtését. Az elmúlt években Igazgatóságunkhoz érkezett jelzések szerint az égetés iránt néhány külterületi ingatlanon jelentkezett igény, ahol nem érhető el a hulladékszállítási közszolgáltatás. A külterületi ingatlanokon a növényi hulladék kezelésében előnyben kell részesíteni a komposztálást, ami a hulladék helyben történő hasznosításának a legjobb módja.

Sajnos nem tapasztalható javulás a lakosság által fűtéshez használt tüzelőanyagok fajtáját és minőségét illetően, a kéményekből terjedő füst szagán és színén folyamatos lehet érezni és látni Gyöngyös utcáin, hogy a kereskedelemben kapható tüzelőanyagokon kívül hulladékot is égetnek a háztartási tüzelőberendezésekben. A hulladékok elégetése során keletkező, a kéményen kibocsátott anyagok súlyosan károsítják az

emberi egészséget. A légszennyezés a negyedik legmagasabb kockázatú halál-ok a világon, többek között a szívbetegségek, a stroke, a tüdőrák, a bronchitis és más súlyos betegségek kialakulásához járul hozzá. Különböző szakmai szervezetek egymástól függetlenül végzett elemzései és statisztikai szerint Magyarország világvetítő helyet tölt be a légszennyezés okozta halálozások számában, évente 15.000 magyar ember idő előtti halálát okozva. A légszennyezés fő forrása a közlekedés és a lakossági tüzelés.

A lakossági tüzelőberendezésekben égetnek rongyot, vegyszerekkel kezelt fát, műanyagot, gumit, általában háztartási hulladékot. Egyes becslések szerint a háztartási hulladék 15%-ig terjedő aránya háztartási tüzelőberendezésekben ég el, ami súlyos egészségkárosító hatással jár. Több hazai felmérés eredménye szerint a hulladékkal való tüzelés oka elsődlegesen az ebből eredő negatív hatások ismeretének hiánya és a felelőtlenség, nem pedig a szociális rászorultság, azaz megfelelő kommunikációval és ismeretterjesztéssel csökkenteni lehet(ne) a magas halálozási arányt.

A szakmai szervezetek már évek óta szorgalmazzák a hatékony hatósági fellépést a hulladékégetés visszaszorítására. Az elmúlt években a központi közigazgatási szervek szakmai háttérintézményei több országos szemléletformáló és tájékoztató kampányt indítottak ezen a területen, melyről rendszeresen tájékoztatjuk a gyöngyösi lakosságot is. A helyi médiában fűtési idényenként 3-4 alkalommal felhívjuk a figyelmet a hulladékkal való tüzelés ártalmaira.

A levegő védelméről szóló 306/2010. (XII.23.) Korm. rendelet értelmében a lakossági tüzelőberendezés forrásával, valamint a nem gazdálkodó szervezet által végzett tevékenység okozta bűzterheléssel kapcsolatos levegőtisztaság-védelmi ügyekben a Járási Hivatal jár el elsőfokú hatóságként, minden egyéb esetben pedig a területi környezetvédelmi hatóság.

A Gyöngyösi Járási Hivatal tájékoztatása szerint 2019-ben lakossági bejelentést követően 1 alkalommal tartottak helyszíni ellenőrzést hulladék háztartási tüzelőberendezésben történő égetés gyanújával, de az ellenőrzés időpontjában nem tapasztalták a levegőtisztaság-védelmi szabályok megsértését.

Hulladék nyílt téri égetése tárgyában a Városrendészet 2 alkalommal tett bejelentést a Járási Hivatalnál, ezek közül az egyik ügy bírság kiszabásával zárult.

A területi környezetvédelmi hatóságtól kapott tájékoztatás értelmében 2019-ben nem érkezett hozzájuk gyöngyösi levegőminőséggel kapcsolatos panaszbejelentés.

A gazdasági tevékenység során keletkező légszennyező anyag kibocsátásokról a pontforrások üzemeltetői tesznek éves bevallást a területi környezetvédelmi hatóság felé. Az OKIR rendszerben a közzétett adatok szerint 2019-ben Gyöngyös közigazgatási területén az alábbi légszennyező anyag mennyiségek kerültek kibocsátásra:

Kibocsátás, kg/év	Légszennyező anyag
8410625	SZÉN-DIOXID
25129	Szén-monoxid
21209	Nitrogén-oxidok, mint nitrogén-dioxid
5332	Kén-oxidok, mint kén-dioxid
3976	Szilárd anyag
45585	Különböző szerves vegyületek
378	Szervetlen savak gőzei.

5. ZAJVÉDELEM

A zajvédelmi hatáskört a környezeti zaj és rezgés elleni védelem egyes szabályairól szóló 284/2007. (X.29.) Korm. rendelet határozza meg. A rendelet 1. melléklete értelmében a települési önkormányzat jegyzőjének hatáskörébe az alábbi zaj- és rezgésvédelmi ügyek tartoznak:

- épületek, egyéb építmények építése
- speciális szaképítés
- gépjármű, motorkerékpár kereskedelme, javítása
- nagykereskedelem
- kiskereskedelem (kivéve gépjármű, motorkerékpár)
- szálláshely szolgáltatás
- vendéglátás
- reklám, piackutatás
- építmény-üzemeltetés, zöldterület-kezelés
- alkotó-, művészeti szórakoztató tevékenység
- sport, szórakoztató, szabadidős tevékenység.

2019-ben zajvédelmi ügykörben a zenét szolgáltató vendéglátó egységek üzemelésének megkezdésével kapcsolatban 4 kérelmezőnek állapított meg Igazgatóságunk zajkibocsátási határértéket.

2020-ban a felújított Avar Hotel kültéri folyadékhűtő berendezéseinek üzemi zajszintje adott okot panaszra, az Avar utca lakóházainak tulajdonosai tettek panaszbejelentést.

A határérték feletti zajkibocsátás tényét a szálloda elismerte. 2020. október 1-jétől a folyadékhűtők nem üzemelnek, a zajcsökkentést célzó eljárás folyamatban van. A szálloda megrendelésére szakértők kidolgozták a zajkibocsátás határérték alá történő csökkentését biztosító műszaki megoldás részleteit, a megvalósításra és a határérték teljesülését igazoló mérési jegyzőkönyv benyújtására vonatkozó határidő 2021. április 30., tekintettel arra, hogy a folyadékhűtők teljes kapacitás melletti üzemelése 25 °C feletti hőmérsékletek mellett várható.

A területi környezetvédelmi hatóság tájékoztatása szerint a Petőfi utca közlekedési zaja és a gépjárművek okozta rezgés miatt 2018-ban érkezett panasz nyomán végzett részleges környezeti hatásvizsgálat eredménye a zajkibocsátási határértékek nappali és éjszakai túllépését igazolta. A bevezetett sebességkorlátozás, valamint a tehergépkocsival történő behajtás tilalma csökkentette a közlekedési zaj terhelési értékeit, a hatóság véleménye szerint azonban a határérték alatti zajterhelés csak a Petőfi Sándor utca funkciójának átgondolásával lenne megoldható.

6. HULLADÉKGAZDÁLKODÁS

6.1 Közzolgáltatás

2017. október 1-jétől az NHSZ Észak-KOM Régió Kft. a közzolgáltató, a tényleges tevékenységet pedig alvállalkozóként az NHSZ Mátra Hulladékkezelő Nonprofit Kft. látja el. A közzolgáltatás keretében 2019-ben Gyöngyös közigazgatási területéről összegyűjtött hulladékok mennyiségét az előző évek adataival közös táblázatban adjuk meg:

Hulladékfajta	2017 tonna	2018 tonna	2019 tonna
települési hulladék	7608	7462	8138
lomtalanítási hulladék	232,27 ebből 20,6 t házhoz menő 211,67 t	101	432,9

	hull.udvar		
zöldhulladék	383,13	335	403,93
házhoz menő szelektív	328,77	477	425,353
hulladékudvar	517,248	484	801,727
Összesen	8.857,748	8.859	1.227,08

A vegyes települési hulladék az NHSZ Észak-KOM Kft. üzemeltetésében lévő Hejőpapi hulladéklerakóba kerül a hatvani átrakóállomás érintésével.

6.2 Szelektív hulladékgyűjtés

A központi jogszabályok értelmében a papír, üveg, fém- és műanyag csomagolóanyag szelektív gyűjtése kötelező, az önkormányzati rendelet értelmében pedig a szelektív gyűjtés házhoz menő gyűjtéssel valósul meg, melynek igénybevétele kötelező.

A házhoz menő szelektív gyűjtést a lakosság megszokta, a gyűjtési napokon egyre többen nem felejtik el kitenni a közterületre a sárga edényeket és ez a begyűjtött hulladék mennyiségében is tükröződik. 2019-ben az előző évhez képest 13,15 %-kal nőtt a begyűjtött csomagolóanyagok mennyisége. A Közszolgáltató tájékoztatása szerint a társasházakból begyűjtött sárga kukás hulladék továbbra is vegyes, sok esetben a hasznosítható anyag nem válogatható ki belőle. A közszolgáltató a társasházakhoz tájékoztató anyagot juttatott el a szelektív hulladékgyűjtő edénybe helyezhető hulladéktípusokról.

A hulladékgazdálkodással kapcsolatos lakossági tájékoztatás a hatályos jogszabályok értelmében a Közszolgáltató kötelezettsége, aminek – legalább is évente egy alkalommal - eleget tesz. A Közszolgáltatót segítve a helyi médiában rendszeresen tájékoztatjuk a lakosságot minden, hulladék közszolgáltatással kapcsolatos kérdésről, így a szelektív gyűjtés helyes módjáról is.

A hulladékbírságról szóló 271/2001. (XII.21.) Kormányrendelet 2. § (2) bek. d) pontja értelmében a települési önkormányzat jegyzője hulladékbírságot szabhat ki amennyiben az ingatlan tulajdonosa – ez estében a társasház - a települési hulladéknak az önkormányzati rendeletben meghatározott szelektív gyűjtésére vonatkozó kötelezettségét megszegi.

A begyűjtött hulladékokat az NHSZ gyöngyösi telephelyén válogatják, majd hasznosításra adják át.

A 2-2 edényes üvegyűjtő pontokról **114,425 t üveghulladékot** szállított el a Közszolgáltató.

6.3 Zöldhulladék gyűjtés

2018. július 1-jén hatályba lépett a hulladékgazdálkodási közszolgáltatás körébe tartozó hulladékkal kapcsolatos közegészségügyi követelményekről szóló 13/2017. (VI.12.) EMMI rendelet, melynek 1. melléklet 3. pontja szerint jelentősen növekedett a zöldhulladék gyűjtés előírt gyakorisága.

Az NHSZ a 2019. évre szóló hulladékgazdálkodási naptárában 8 alkalom/év zöldgyűjtési időpontot biztosított, ami kettővel kevesebb volt, mint a 2018. évben teljesített gyűjtések száma, és messze elmaradt a jogszabályban előírttól.

A Nyugat-Hevesi Regionális Hulladékgazdálkodási Önkormányzati Társulással megkötött hulladékgazdálkodási közszolgáltatási szerződés 3.7. pontja szerint a Közszolgáltató „a vonatkozó jogszabályban meghatározott gyakoriság szerint köteles gyűjtést végezni és az összegyűjtött zöldhulladék kezeléséről gondoskodni”.

Többszöri felszólítás eredményeként 2020-tól a zöldhulladék gyűjtési gyakorisága ugyan még mindig elmarad a vonatkozó jogszabályban előírtól, de a bevezetett kétheti szállítás a rendszeresen keletkező zöldhulladék teljes mennyiségének a begyűjtését biztosítja.

A közszolgáltatás keretében összegyűjtött zöldhulladék a hatvani átrakóállomáson keresztül szintén a Hejőpapi telepere kerül elszállításra.

6.4. Hulladékudvar

A hulladékudvar szolgáltatásai is beépültek a köztudatba, egyre több lakó veszi igénybe a szolgáltatásait. Különösen öröndetes, hogy növekszik a hulladékudvarba beszállított veszélyes hulladékok (festék, oldószer, fáradt olaj, növényvédőszer) mennyisége, így ezek a hulladékok nem veszélyeztetik a környezetet.

A közszolgáltató a családi házakhoz eljuttatott hulladéknaptárhoz tájékoztatót csatolt, mely tartalmazza a hulladékudvarral kapcsolatos tudnivalókat, a leadható hulladékok körét, az átvétel feltételeit. A hulladékudvarral kapcsolatos ismeretek időszakosan ismételt közzétételével Igazgatóságunk is hozzájárul annak népszerűsítéséhez.

A hulladékudvarban leadott hulladékok mennyiségét az alábbi táblázat tartalmazza:

Anyag	2017, t	2018, t	2019, t
Lomhulladék	212	252	432,91
Építési törmelék	214	165	226,33
Gumiabroncs	16	29	28,777
Elektronikai hulladék	29	17	57,96
Egyéb hulladék	47	21	55,75
Összesen:	518	484	801,727

2020-ban a COVID 19 miatt tavasszal hosszabb időre bezárt a hulladékudvar, 2020. november 16-tól pedig csak előzetes időpontfoglalás alapján lehet hulladékot beszállítani.

6.5. Lomtalanítás

Gyöngyösön a házhoz menő lomtalanítás jól bevált, jelentősen csökkentette a guberálás lehetőségét.

A hatályos jogszabályok a közszolgáltatás keretében évente egy alkalommal kötelezően elvégzendő lomtalanítás keretében átadható hulladék mennyiségét nem korlátozzák. A Közszolgáltató lomtalanításra vonatkozó gyöngyösi tájékoztatójában nem szerepel mennyiségi korlát, lakossági bejelentésekből azonban arról értesültünk, hogy az NHSZ Mátra Hulladékkezelő Kft. 2 m³-ben korlátozza a lomtalanítás során átadható hulladék mennyiségét, mellyel kapcsolatban még nem jutottunk egységes álláspontra a Közszolgáltatóval.

2020-ban a járvány miatt több hónapon keresztül szünetelt a házhoz menő lomtalanítás és 2020. november 16-tól újra szünetelni fog.

A Közszolgáltató tájékoztatót bennünket arról, hogy 2018. február 1-jétől megkezdte működését az Észak-Kom Kft. üzemeltetésében lévő Mechanikai Biológiai Hulladékkezelő (MBH) üzem a Hejőpapi II Regionális Hulladékkezelő Létesítményben, mely fogadja a közszolgáltatás keretében begyűjtött hulladékokat, ezáltal csökkentve a lerakásra kerülő hulladékok mennyiségét.

2020. májusában az Észak Kom Kft. megkapta a zöld hulladék terméké minősítését a NÉBIH hatóságtól, így ettől a dátumtól kezdődően ÉKOMP komposzt néven elindult a termék értékesítése is.

Az Ingyen piacban rendszeresen jelennek meg olyan hirdetések, melyek „teljes lomtalanítást”, hagyaték felvásárlást kínálnak. Számptalan alkalommal tettünk közzé lakossági tájékoztatást arra vonatkozóan, hogy az ingatlantulajdonos kizárólag a közszolgáltatónak jogosult hulladékot átadni, a „vállalkozónak” átadott hulladék jelentős része a közterületen köt ki, amiért első sorban az ingatlantulajdonos a felelős, mivel a hulladék tulajdonjogát kizárólag a Közszolgáltatóra ruházhatja át.

6.7 Inert hulladék

Az építési hulladékot a COLAS Északkő Kft. gyöngyössolymosi bányüzeme inert hulladék hasznosítására vonatkozó engedéllyel rendelkező telephelye átveszi.

Kis mennyiségű – például egy fürdőszoba felújítása során keletkező inert hulladék a hulladékudvarban adható le.

A kivezető utak mentén, külterületi ingatlanokon illegálisan elhelyezett inert hulladékok tulajdonosát vagy lerakóját csak a véletlen tetten érés azonosíthatja, ellenkező esetben az ingatlan tulajdonosa az illegálisan lerakott hulladék tulajdonosává válik. Az elszállításra az ingatlan tulajdonos kell kötelezni, bírságot kommunális hulladék esetében – nem önkormányzati tulajdonú ingatlan esteében - a Jegyző, inert hulladék esetében a területi környezetvédelmi hatóság szabhat ki.

A Városrendészet tájékoztatása szerint az ún. „gyöngyösoroszi inert ügy” helyszíne Gyöngyössolymos közigazgatási területén lévő ingatlan. A kollégák az ügyvel kapcsolatos információkat és dokumentumokat Gyöngyössolymosnak átadták.

6.8. Elhagyott hulladékok

Az ÉMVIZIG Gyöngyösi Szakasz mérnöksége és az Önkormányzat 2014-től rendszeresen takarítja a patakmedret és a partmenti sávokat. Az akciók során elért hulladékmentes állapot azonban sajnos tisztavirág életű.

2019.03.19. - 2019.04.18. között III. fokú vízminőségi kárelhárítási készütség keretében végezte el az ÉMVIZIG a Gyöngyös-patak belterületi szakaszán található hulladék összeszedését és ártalmatlanítását. 77.600 kg (31 db 5 m³-es konténer) hulladék került összegyűjtésre és ártalmatlanításra, a kárelhárítási készütség összesen bruttó 3.823.963 Ft költséget jelentett.

Az elvégzett munka és a terület rendezettségének megtekintése, valamint a készütség megszüntetése érdekében 2019. április 18-án 10:00 órai kezdettel helyszíni szemlére került sor az érintettek jelenlétében. A szemlén megállapítottak szerint a Gyöngyös-(Nagy) patak 25+600 km és 29+700 km közötti szakasza (meder és fenntartó sáv) megtisztításra került, a patak akkori állapota rendezett volt, így a készütség 2019. április 18-án 15:00 órától megszüntetésre került.

Az ÉMVIZIG az illegális hulladéklerakók ismételt megjelenésének visszaszorítása érdekében az alábbi intézkedéseket tette:

- a hulladékelhagyással összefüggésben a Gyöngyösi Rendőrkapitányságon a hulladékgazdálkodás rendje megsértésének büntette gyanúja miatt ismeretlen tettes ellen feljelentést tett, amelyet az újrászennyezések miatt kiegészített;
- figyelemfelhívó leveleket küldött a TESCO és az OBI Áruházak részére, hogy a jövőben bekövetkező szennyezések megakadályozása érdekében szíveskedjenek intézkedni az áruház parkolójában kihehelyezett nyitott szemégyűjtő konténerek szükség szerinti ürítéséről, illetve a parkoló területén elhagyott hulladékok rendszeres összegyűjtéséről;

- a készültséggel összefüggésben írásban többször megkereste az Önkormányzatot a lakosság általi illegális hulladéklerakás megakadályozása, valamint a patakmeder közelében lévő ingatlanokon felhalmozott jelentős mennyiségű hulladék felszámolása ügyében.

A Duranda városrészben újra és újra felhalmozódó hulladék rontja a városképet, negatívan befolyásolja Gyöngyös megítélését, a jogkövető lakosok életminőségét jelentősen rontja, összegyűjtése és elszállíttatása a város és az ÉMVIZIG költségvetésére is évente több millió forintos terhet ró, éppen ezért az Önkormányzat számára létfontosságú a hulladékelhagyás visszaszorítása. Az elmúlt években alkalmazott eszközökkel továbbra is próbáljuk megelőzni, vagy legalább csökkenteni a hulladékelhagyást, a Városrendészet több sikeres akciót hajtott végre a hulladékot elhagyó személyek beazonosítását illetően.

A helyi médiában rendszeresen tájékoztatjuk a lakosságot a hulladékgazdálkodás rendjéről, kiemelt hangsúlyt helyezünk a „vállalkozó” által végzett lomtalanítás gyakorlatának akadályozására, kiemelve az illetéktelen személyeknek történő hulladékátadás jogi következményeit. A Városrendészet időnként ellenőrzi a közszolgáltatás igénybevételét, a szállítás napján hulladékot át nem adó ingatlanok lakóinak el kell számolniuk hulladékaikkal.

A város egyéb területein is, de főképpen a garázssorokon, az elkerülő út megépült szakasza mentén rendszeresen jelennek meg elhagyott hulladékok, hűtő- és mosógép dobozoktól kezdve elektronikai, kommunális és inert hulladékig minden megtalálható. Akárcsak a Duranda területén, a város egyéb részein is ezek a lerakók újratermelődnek, kezelésük, elszállításuk súlyos terhet jelent az önkormányzat költségvetésének.

A Kormány által meghirdetett országos hulladékmentesítési akció keretében az ÉMVIZIG elkezdte a Gyöngyös-patak medrének hulladékmentesítését. 2020. november elején ugyan ezen akció részeként az Önkormányzat pályázatot nyújtott be az állami / önkormányzati területen lévő elhagyott hulladékok összegyűjtésére és elszállítására.

7. Környezet- és természetvédelmi szemléletformálás

Az óvodák és iskolák különböző, környezet- és természetvédelmi tárgyú programjait a Környezetvédelmi Alapból történő támogatással segíti az Önkormányzat. A Föld Napja alkalmából a Fecske Úti óvoda a városi óvodások, a Mátra Múzeum Baráti Kör pedig az általános és középiskolások programját szervezi, továbbá szervezi a gyerekek körében népszerű téli óvodai és iskolai madáretetést. 2020-ban ezek a rendezvények elmaradtak.

2019-ben ismét csatlakoztunk az Európai Autómentes Naphoz, melynek rendezvényei kiegészültek a szüreti futóversennyel. A programok iránt érdeklődők és a futóversenyen részt vevők magas száma azt igazolta, hogy jó gondolat volt összekötni két olyan eseményt, melynek közös célja az egészséges életmódra nevelés. 2020-ban a járvány miatt az Autómentes Napról is csak „elméletben” emlékeztünk meg.

A Kékes Turista Egyesület fáradhatatlanul szervezi a tavaszi és őszi mátrai szemétszedő túrát. 2020-ban a tavaszi túra elmaradt, az őszi túrát azonban a szükséges biztonsági intézkedések betartása mellett megtartották, jelentős mennyiségű szeméttől szabadítva meg a turista utakat.

A szemléletformálás új színfoltja az Új Nap Egyesület felelős állattartásért indított akciósorozata, az óvodai és iskolai kutyás programok, melyek speciális nevelési szerepet is betöltenek. Idén ezeket a programokat se lehetett megszervezni.

2020. november 30.

dr. Szemes Paula
műszaki főelőadó